

ČERVEN...

Máme tu jeden z nejkrásnějších měsíců v roce. Nevím, jaké nás bude čekat počasí tento měsíc. Pokud však bude podobné jako ten předešlý, můžeme se těšit alespoň pranostikou, která praví „Chladný květen, červen vlažný - je pro sýpky, sudy blažný“. Na druhou stranu jiná pranostika říká „Červen-li více sucho, než mokro bývá, urodí se hojnost dobrého vína“.

Každopádně pranostika třetí udělá jasno ve všem“ Jaký červen, takový i prosinec“.

Název tohoto měsíce se pravděpodobně odvozuje od červené barvy ovoce, které začíná dozrávat. Což mi připomíná, že vyrazíme na samosběr jahod. Je to taková každoroční tradice. Já, maminka a dcery. Každá v jednom řádku plní svůj košík a povídáme. Probereme kde co. Jsme zpocené, zaprášené, přejedené a přeslazené, spokojené s výsledkem. Při trhání vymýšlíme, co upečeme, kolik jahodových knedlíků uděláme a jestli zbudě i na marmeládu. Na zpáteční cestě se nejvíc ze všeho těšíme na oběd. Na řízky a pivo. Sladkého bylo dost.

Jestli bude letos dost jahod, budou v kavárně i naše vyhlášené jahodové vafle. Nejlepší s dobře vyhlazeným bílým vínem. Léto je krásné.

A v galerii? Zatím se ani tentokrát nedočkáme výstavy s vernisáží. Ale nám to nevadí. Obrazy se v galerii mění, pokaždé najdete nějakou novinku. Teď se můžete pokochat novými obrazy od ak. mal. Heleny Hruškové-Štefkové. Její rozkvetlé louky a vázy plné květin krásně korespondují s tímto měsícem. Samozřejmě to nebude jen tato výtvarnice. Seznámit se tak můžete například s Kateřinou Ašenbrennerovou, výtvarnicí, která v Zeleném Domě vystaví poprvé. V červnu se také můžete v galerii podívat na krásnou keramiku od několika různých výtvarníků, nebo manufaktur.

Myslím, že je nejvyšší čas zavítat. M. M.

Venku chutná...

Posezení na zahrádce kavárny už je opět možné. Tedy pokud nám to pro změnu dovolí počasí. Většina z nás je však tak natěšená, že nás nezastaví ani náladové počasí. Však jsme také vybavení i dekami. Pokud už sluníčko vykoukne, je teplo a venku se sedí dobře. A jak je známo, venku na vzduchu chutná. Proto se usadte a vybírejte. Téměř rok jste už neochutnali naše vafle. Teď máte možnost to napravit. Ten, kdo si chce osladit život, může vyzkoušet třeba vafle se zmrzlinou, slaným karamellem, zakysanou smetanou a pekanovými ořechy, vafle plné čerstvých jahod, nebo novinku, kterou si zamilujete. Spousta tmavé čokolá-

měsíčník

café

ZELENÝ DŮM

Galerie

červen 2021

VI. číslo / I. ročník

OTEVÍRACÍ DOBA KAVÁRNY

OTEVÍRACÍ DOBA

Otevírací doba je od úterý do neděle,
14:00-19:00 hodin.
Galerie i zahrádka kavárny je otevřená.

Objednávky celých dortů
i většího množství zákusků
přijímáme na čísle:
777 819 157 a 774 555 258

Kontakty na galerii:
galerie@cafegaleriezelenydom.cz
+420 774 555 258
www.cafegaleriezelenydom.cz
Instagram: Cafe Galerie Zelený Dům

Café Galerie Zelený Dům
měsíčník č. 6/2021 - červen
Vychází 1. 6. 2021.

Vydává Martina Machalíčková.
Adresa: Újezd nad Lesy, Třebětínská 591, 190 16,
IČO: 16166779
Příjem inzerce:
galerie@cafegaleriezelenydom.cz
Grafická úprava: Betis spol.s.r.o.
Tisk: Betis spol.s.r.o.
Areál Výzkumných ústavů 9, 19011, Praha 9 - Běchovice
Náklad 4.200 ks.
Uzávěrka příštího čísla 15. 6. 2021

Časopis je vydáván bez dotací a jakýchkoli
finančních příspěvků. Veškeré náklady spojené
s přípravou, tiskem a distribucí jsou plně
hrazeny Café Galerií Zelený Dům.

dy, banány, slaný karamel, hromada šlehačky, zkaramelizované arašídy ...No a kdo raději slané, přijde si na své třeba vafli sýrovou. Těsto plné ementálu, bylinkový dip ze zakysané smetany a lehký salátek... A jako skvělou tečku zkuste kopeček grepové zmrzliny ve skleničce prosecca. Pořádně rozmíchat a...dobrou chuť a na zdraví. M. M.

NOVINKY V GALERII

KATEŘINA AŠENBRENNEROVÁ pochází z malé vesnice na jižní Moravě, ale žije s rodinou v Českých Budějovicích. Zde vystudovala pedagogickou fakultu, obor arteterapie. Kateřina maluje olejovými barvami na plátno a jak sama říká, ráda umožňuje druhým pocít z objevení maličkostí. Často ji prý kupci jejích obrazů volají, třeba po roce, že na obraze objevili něco nového. Nějaký nový detail. Jejím učitelem arteterapie byl malíř Milan Kyzour st., který prohlásil, že „výtvarné vyjádření je svým způsobem unikátní a nepřenositelné“. Pál si, aby jeho obrazy měly pozitivní dopad na člověka. Kateřina s ním v tomto naprosto souzní. Obrazy jsou dle jejích slov „malovány pro pozitivní dopad na nitro člověka“. Často prý nenamaluje danou situaci, nebo příběh tak, jak se stal, ale tak, jak by si to přála. Sama o sobě říká, že neumí jednoduše podat druhým jakýkoliv příběh. Je tam najednou tolik odboček a náznaků až se v tom sama zamotá. Naštěstí to v obrazech nevadí. Tam je na to čas. Také ráda předkládá skrze názvy obrazů, či v jejich popiscích další rozměr příběhu. Název rozšiřuje to, co na první pohled není vidět. A to je pro autorku velmi důležité.

V květnu loňského roku proběhla v prostorách Galerie Vinohradská 12 v budově Českého rozhlasu výstava jejích obrazů. Celá výstava byla inspirována rozhlasovými hrami podle známých děl české i světové literatury. Nyní máte možnost si v Zeleném Domě prohlédnout několik jejích nových obrazů. Věřím, že vás naladí stejně příjemně a pozitivně jako mě. M. M.

KERAMIKA V ZELENÉM DOMĚ

V naší galerii si v současné době můžete prohlédnout keramiku od několika různých výtvarníků. Jde především o keramiku pro vyzdobení vašeho interiéru, o originální interiérové dekorace. Mnozí jistě znáte nádherné barevnou keramiku od dvojice ukrajinských výtvarníků Viktora Žuka a Nadjy Katernogy. Nejenže jejich výrobky patří ke stálé expozici, také si v lepších časech můžete užít keramický workshop pod jejich vedením. Kdo nevěří ve svou manuální zručnost, ale přesto zatouží po krásném doplňku, jistě si z vystavených děl vybere. Nádherné barvy glazury přímo září. Jejich sošky elfů, lišek, jednorožců anebo překrásných misek potěší snad každého. Akademická sochařka Helena Samohelová naopak vytváří keramiku bez glazury. Věnuje se figurální plastice, tvarovaným vázám, dózám, abstraktním objektům i obkladovým reliéfním stěnám v architektuře. Tato pražská výtvarnice navrhla před lety keramické obklady například ve stanici metra Můstek. U nás se proslavila svojí sérií „Psounů prériových“. Její keramika bez glazury působí přírodně a velmi

přírodně. Její ptáčky, papoušci a kocouři jsou opravdovými domácími mazlíčky.

Dalšími pražskými keramiky jsou manželé Čermákové a v Zeleném Domě jsou vždy velmi vítáni. Ačkoli pracují v jednom atelieru, je zajímavé sledovat, jak rozdílná je jejich tvorba. Domečky, věžičky, sbírky brouků a můr, kachle, nebo větroplavky probouzí fantazii všech přítomných. Keramika paní Čermákové je krásná, žensky jemná. Naopak její muž srší vtipem a nápady. Chcete doladit interiér pánské pracovny? Právě jeho zmiňované větroplavky dokonale zapadají do takového pokoje a dodají mu punc originality.

Opravdovou perličkou ve vystavené keramice jsou vázy od světoznámé české výtvarnice Heleny Giras-Kozákové. Ačkoli se narodila

v Praze, osud ji v 70. letech zavál do Velké Británie. V Londýně, kde se usadila, vystudovala uměleckou akademii se specializací na 3D a keramiku. Žila a vyučovala zde na prestižní výtvarné škole více jak třicet let, než se opět vrátila do Prahy. Její běžná tvorba je silně ovlivněná kubismem. Nejspíš to pramení z vášně jejího otce pro kubistickou malbu. Od 80.let vystavuje nejen v Británii, ale i po celé Evropě a samozřejmě i v Česku. Používá velmi speciální technologii raku, pocházející z Japonska. Je poměrně náročná a nikdy nevzniknou dva totožné výrobky. V naší galerii jsou k vidění překrásné vázy, kterým se Helena věnuje nejrady.

A jestliže do keramiky patří porcelán, musím zmínit i šperky paní Michaely Novotné, které tvoří z právě zmiňovaného porcelánu. Bílo modré brože, náhrdelníky, nebo náušnice a prstýnky evokují letní pohodu. K bílé košili si neumím představit nic hezčího. M.M.

KDE SE VZALA KERAMIKA?

Keramika je definována jako materiál anorganický, nekovový, ve vodě prakticky nerozpustný a nejméně ze 30% krystalický. Výrobky z těchto materiálů vznikají při výpalu nad 800°C. Toť praví wikipedie. Může se zdát, že keramika není až tak zajímavá. Přeci se výrobou keramiky baví i malé děti ve školce, že? Každý ji zná, každý ji používá... Opak je pravdou. Tato zdánlivě obyčejná technologie výroby předmětů k běžné potřebě i zkrášlení našich domovů je přímo fascinující.

Keramika patří k nejstarším řemeslným dovednostem člověka od pravěku. Původní keramické předměty se však sušili na slunci, a mnoho nevydržely.

Málokdo ví, že nejstarší prehistorická užitková keramika vznikala před 17. tisíci lety, a to především v Japonsku a Číně. Zkusili jste si už někdy práci na hrnčířském kruhu? Je to báječný relax pro volné dny. Pro naše předky v době neolitu, přibližně od 5. tisíciletí př. n.l., byl hrnčířský kruh úžasným objevem. Od této doby keramika tak, jak ji známe, zažívala postupný rozmach.

Starověk byl první zlatou érou této technologie. Pochází z území velkých říší Mezopotámie, Persie, Egypta, Řecka i Říma. Vedle hrubé keramiky, známé od pravěku, se ve 12.- 13. století do Evropy dostává i jemná keramika. Díky Maurům se ve

Španělsku objevují pestrobarevně glazované dlaždice a obkladačky, pojmenované podle valérů (odstínů) modré barvy, **azulejos**. Centrem jejich výroby bývala Andalusie. Dnes je azulejos typickým prvkem portugalské architektury. Najdeme je všude. Na kostelech, palácích, nádražích, tržištích i prostých domech, zvenčí i zevnitř.

Renesance je obdobím vrcholného rozkvětu užitého umění. Známí malíři, sochaři a architekti se podílejí na jeho výrobě a řemeslníci zase získávají věhlas jaký obvykle náleží těm prvně jmenovaným. K vrcholným projevům italské renesanční kultury dospěla na přelomu 15. a 16. století **majolika**. Tímto názvem se označuje pestře dekorovaná keramika italské a španělské provenience. Zdobení je provedené neprůhlednou olovnatociničitou polevou vypalovanou až při 1000 °C.

Fajáns je proslavený druh hrnčířských výrobků. Je považován za jemnou keramiku, protože vzhledem připomíná porcelán. Jemná hmota k jejich výrobě se dobře vytáčí na hrnčířském kruhu a pak vypaluje při teplotě 1100 °C. Po ochlazení jsou výrobky glazovány a ještě jednou vypáleny při teplotě 900 °C. Pokud se malovaný dekor nanáší až na vypálené kusy, jde o tzv. muflované barvy a výrobek se slabě

vypaluje ještě potřetí. Jistě vám pojem habánská fajáns cosi říká. Nejstarší manufakturu na výrobu této keramiky na území habsburské monarchie v Holíci založil roku 1734 František Štěpán Lotrinský, manžel české a uherské královny Marie Terezie.

Kamenina je ideální materiál pro výrobu užitkové keramiky a to i pro venkovní použití díky svým unikátním vlastnostem. Vypaluje se na teplotu dostatečně vysokou na to, aby došlo k tzv. slinování. To je vznik skelné, nebo sklu podobné látky. Díky tomu je vhodná na nádobu k pití. Kamenina pochází z východní Asie, přibližně

ze 4. století. Do Evropy se dostala ve století šestnáctém. O její zdokonalení se zasloužil anglický keramik Josiah Wedgwood. Vyráběl proslulou Queen's ware - královninu keramiku. Keramiku pod touto značkou si můžeme pořídit dodnes.

Mezi keramikou patří i **porcelán**. Ten neznámější čínský byl vynalezen a poprvé vyroben dávno před naším letopočtem a vyhrazen rodině císaře.

Povídání o porcelánu je však natolik zajímavé, že zasluhuje samostatnou kapitolu. Proto se s příběhem porcelánu setkáme v červencovém čísle.

M. M.

UMĚNÍ PRO DĚTI - GOTIKA

Koncem 14. století působilo v pražském cechu malířů kolem stovky malířských mistrů, což je na středověk počet velmi vysoký a neobvyklý. Středověké malířství nebylo uměleckou tvorbou, jak ji známe dnes. Malíři vytvářeli obrazy určené téměř výhradně pro kostely a kláštery k větší slávě Boží a ne pro potěchu oka. Obrazy do domácností se v té době netvořily. Čist a psát uměli jen někteří šlechtici a někteří mniši v kláštorech. Malby, kresby i plastiky (sochy), byly zdrojem informací, které si lidé neuměli přečíst. V této době se malovalo především na dřevěné desky, které se někdy potahovaly plátnem. Vznikala tak **desková malba**. Také se malovalo na zdi. Především na hradech, v bohatých domech, kláštorech a kostelích. Tak vznikaly **nástěnné malby - fresky**. Tkaly se nástěnné koberce, kterým se říká **tapiserie**. I v gotice se malovalo **temperovými barvami**, které si malíři sami vyráběli. Nejužívanější byla **vaječná tempera**. Základem bylo celé vejce, nebo jen žloutek smíchaný se lněným olejem a vybraným **barevným pigmentem** - práškovou barvou.

A co se malovalo? Oblíbená byla náboženská témata. **Madony**, to je Panna Marie s miminkem Ježíškem, **piety** - Panna Marie s mrtvým Ježíšem Kristem, svatí a krajinné scenérie. Portréty středověk neznal. Proto také u mnoha historických osobností nevíme, jak doopravdy vypadaly.

Gotika je dalším uměleckým slohem, který navazuje na sloh románský.

Posouváme se v čase do druhé poloviny 12. století a stále jsme ve středověku. Gotický sloh můžeme vidět při procházkách Prahou velmi často. A také ji při troše znalostí dobře poznáte. Projděte si s rodiči starou Prahu a zkuste hádat, který dům je gotický. A jak je poznáte? Nejtypičtějším znakem pro gotiku byl lomený oblouk vysokých oken. Často taková okna, třeba u kostelů a chrámů, dosahovala i deseti metrů. Okna propouštěla mnohem víc světla než maličká okna v době románské. Byla veliká a bylo třeba je zasklít. V té době však nikdo tak velké sklo vyrobil neuměl. Proto se menší kousky i různě barevného skla vsazovaly do olověných listů. Z nich se pak často v oknech chrámů skládaly nádherné barevné obrazy. V té době to bylo cosi nevídaného.

A výtvarné umění? V českých zemích v období vlády Karla IV. bylo považováno za řemeslo. Malíři se sdružovali do tzv. cechů a kdo nebyl jeho členem, nesměl své řemeslo vykonávat.

Malíř si vlastní živností vydělával na živobytí. Umělecké dílo se vždy vytvářelo podle přání toho, kdo si ho objednal. Pokud byl dotyčný s výsledkem spokojený, dobře malíři zaplatil. Aby malíř ukázal, co umí a práci dostal, nosili s sebou **malířské skicáře a vzorníky**. Na obrázku vidíte vzácný dochovaný **Ambraský vzorník**. Jsou to dřevěné destičky, dohromady pospojované a na každé jsou čtyři obrázky. Mistr se tímto vzorníkem představoval a ukazoval na své umění. Jsou tu obrázky lidí, nebo zvířat a bohatý zájemce o obraz se podle takového vzorníku rozhodoval, zda si obraz objedná. Pro mistra byl takový vzorník velmi vzácný, proto ho ukládal do kožené pouzdra. Nejvýznamnějším představitelem pražského cechu malířů byl **Mistr Theodorik**. Představte si, že jste středověkým mistrem malířským a vytvořte si svůj vzorník. Čtverec papíru rozdělte na čtyři části a do každé namalujte hlavy lidí, zvířat, stromů nebo květin. Podle vzorníku se pozná, kdo z vás je nejlepším mistrem malířským. Ten také získá svou odměnu v kavárně. Těším se na vaše díla.

M. M.

VÍTACÍ PŘEDZAHŘÁDKA

Zde může být vaše reklama.

Také se vám stává, že při procházce jdete okolo domů a nakukujete přes plot, co že jim to tam roste? Já se přiznávám. Ano, nakukuji. Je to pro mě často velká inspirace. A když už ve starší zástavbě nejsou chodníky a silnice někdy více či méně plynule přechází v trávu, je hezké se pokochat alespoň předzahrádkami. Ať se nám to líbí nebo ne, je to v podstatě vizitka každého z nás. A může být sebekrásnější dům, neupravené, zanedbané, nebo jen nehezké předzahrádky si všimne snad každý. Sama teď vymýšlím, jak ji doladit. Při stavbě domu jsem stromky angréstu a keřiky rybízu a malin jen tak narychlo vsadila do hlíny před domem. Zatím tam stále jsou. Po původních majitelích nám zůstal smrk, kterému se evidentně daří a jedna růže. K ní postupně přibylo několik dalších a podél domu moje milované hortenzie. Viděla jsem je při putování po Bretani. Rostly u každého domku. A ne ledajaké. Díky příznivému klimatu kvetou téměř celé léto a dosahují až po střechy. Je to nádherná. Já mám zatím jen mrňousky, které z jara

schová i tráva. Ale už se nemohu dočkat až vykvete. Při plánování předzahrádky se nedívám jen zevnitř. Kdykoli se odněkud vracím, jdu okolo plotu, pokukuji samozřejmě i do té naší. Chci, aby se bylo na co dívat. Aby při procházení okolo plotu byla cítit vůně růží a levandule, kvetoucí keře byly obalené motýly a včelami. Taková předzahrádka podtrhává vzhled domu, obohacuje veřejný prostor a také ledacos vypovídá o majiteli, kterého reprezentuje. Předzahrádku můžeme třeba nazvat zahrádkou vítací.

Často stačí velmi málo. Pamatujete na lavičky před venkovskými domy? I na tom něco bylo. Sousedé se sešli, poklábosili anebo si jen tak odpočinuli po cestě s nákupem. Dříve v předzahrádkách rostly ovocné stromy, nebo menší dřeviny okrasné květem či plody. Když bylo opravdu dost místa, neváhali naši předkové vysadit strom s velkou korunou - lípu, jírovec, či nějaký vysoký ovocný strom. A to se pak na té lavičce v létě sedělo! Dnes se kvůli malé údržbě volí různé druhy jehličnanů, které však obsadí velkou plochu u země a znemožní tak vysazení dalších okrasných rostlin. A jsou stále stejné. Při pozorování listnáče, kdy na jaře ze suchých větví vyraší drobné, téměř průsvitné lístečky, které se na podzim změní v paletu plnou barev, je malý zázrak.

U vesnických domků kdysi bývaly předzahrádky samozřejmostí. A ruku na srdce. Kde se nám lépe chodí. Po ulici, ve které všechno kvete a stále se máme na co dívat, nebo anonymní ulici mezi nedobytnými ploty?

M. M.

Adolf Born

„Neboť v umění je ještě jeden stupeň, vytvoření vlastního magického světa, kde je přitomno tajemno, extrakty snů, možná trochu té tajemné hrůzy - stálá přítomnost něčeho nedefinovatelného, co probouzí naše smysly“. Citát, nebo spíše zamyšlení, jehož autorem je náš dnešní host, plně vystihuje jeho tvorbu. Jedinečný svět Adolfa Borna. Ostatně právě pod tímto názvem proběhla poslední výstava jeho děl v galerii Medy Mládkové. Jeden z nejvýznamnějších českých teoretiků umění 20. století, Jiří Kotlík, o něm napsal: „Je malířem a kreslířem svébytných představ a vidin. Je karikaturistou se smyslem pro groteskní nadsázku a žahavý vtip, vždy se zdůvěrnující mírou lidského porozumění. Je ilustrátorem, jenž dovede po svém interpretovat povahu a děj literárních děl minulosti a současnosti.“

Adolf Born se narodil 12. června 1930 v Českých Velenicích. Jeho dílo se stalo trvalou součástí české vizuální kultury. Pro šířku svého záběru a intenzitu tvorby je často srovnáváno s dílem Josefa Lady. Jak Borna, tak Ladu můžeme považovat za opravdové národní umělce, neboť oslovili národ v celém jeho průřezu. Znají je děti, dospívající, dospělí. Děti dětí. Jejich dílo je spojnicí generací. Kdo by neznal Macha a Šebestovou v nezapomenutelném podání Petra Nárožného? Kdo ze starší generace nepamatuje jeho svérázné postavičky publikované v Dikobrazu. Jeho nezapomenutelné ilustrace doprovázely nespočet literárních děl. Od „Jámy a kyvadla“ E.E. Poea, Čapkovy „Války s mloky“, přes Kyplingova Mauglího, až po nádherné ilustrace ve svérázné kuchařce Achilla Gregora

Významná výročí

kteřý umělec dokončil ve věku 85. let, 21. května 2016, den před svým úmrtím. Obraz prosycený atmosférou jakési umělcovy imaginární závěti. Dokončil a odešel. Anebo neodešel? Tajemný Adolf Born...

Zdeněk Zeman

„Muž v zástěře“. Stejně jako Lada, tak i Born je notoricky známý. Nicméně, je to opravdu celý Born?

V tomto kontextu bych chtěl vzpomenout na ranné Bornovo období. Píšu se šedesátá léta. Před mladými českými umělci, nadšenými z uvolnění po temných padesátých letech, se otevírají nové směry. Adolf Born se ve svých grafikách hlásí ke svým vzorům kterými byli Paul Klee, stejně jako Jean Dubuffet. A další inspirací jsou tajemné africké rituální masky, které očarovaly již zakladatele kubismu, v čele s Pablem Picassem. Postavy často doplňují tajemné znaky, znaky sugestivní tajemné řeči, kterou k nám Born promlouvá. Typickým příkladem této doby jsou litografie z poloviny šedesátých let minulého století. První, datovaná do roku 1965 pod názvem „Dopis králi Hakonovi“, druhou jsou pak „Bojechtiví válečníci“ s datací 1966. Právě tato dvě drobná díla nám dávají možnost hlubokého pohledu do Borna magického světa. Pokud blíže nahlédneme do průřezu jeho volnou tvorbou, záhy zjistíme, že právě imaginární „magie a tajemno“ se vine jako proslulá červená nit celou jeho tvorbou. Jeho „Tajemno“ oslovilo celé generace. Pro děti tajemno pohádkové, pro dospělé s příměsí hororu, ale pro všechny stejně lákavé a přitažlivé, s pobídkou k zamyšlení a fantazii. Tajemno a magie přímo číší i z jeho posledního obrazu,

PRAŽSKÉ VYCHÁZKY

Protože léto přímo klepe na dveře, a protože v přírodě je prostě krásně, spojíme opět příjemné s užitečným. V minulém čísle jsme vás inspirovali pro historickou vycházku do nejbližšího okolí, tentokrát povede cesta za historií opět krásnou přírodou. Takže, sportovní boty, dobrou svačinu a jde se. Tentokrát zamíříme na jihozápad města, do Kunratického lesa. Kupodivu tady, dnes téměř uprostřed města, stojí hrad. Tedy stával. Dnes zde nalezneme půvabnou zříceninu s příkopem, přístupnou po mostě. Kde se tady vzala? Roku 1407 koupil král Václav IV. od dědiců Prokopa Olbramovice ves Kunratice. Učinil tak s nepochybným úmyslem postavit zde lovecký hrad, který by nahradil málo bezpečnou vodní tvrz v Záběhlicích. Základy byly položeny v roce 1411 na protáhlém ostrohu zalesněné břidličnaté skály, severozápadně od Kunratic. Ostroh byl výhodným místem pro stavbu hradu. Z jižní, severní a západní strany chráněn širokým údolím kterým protéká Kunratický potok a přístupný byl jedině

od severovýchodu. Na rozdíl od podobných staveb této doby známe i jména stavitelů. Stavbou byl pověřen stavitel Kříž, jehož jméno se objevuje i při stavbě Novoměstské radnice. Již po zahájení stavby byl vylámán hradní příkop. Práce na příkopu byla zadána novoměstskému staviteli Řehořovi a jeho bratru, Maříkovi Otrole. Příkop oddělil šíji od prostoru hradu. Podle smlouvy měl být příkop téměř devět metrů hluboký a 17,8 metru široký. O smluvní úrovni té doby nám vypovídá dochovaná smlouva o dílo. Je v ní zmíněna nejen cena 150 kop českých grošů za zhotovení díla, ale uvedená cena je podmíněna i termínovaným odevzdáním díla, a jeho penalizací za nedodržení termínu. Termíny byly patrně striktně dodržovány, a tak od konce září do poloviny října roku 1412 zde král již pobýval. Jeho častý pobyt je zde doložen i v následujících letech. O jeho mimořádném vztahu k této stavbě svědčí i skutečnost, že sem nechal přestěhovat i

svou knihovnu a zde také 16. srpna 1419 zemřel. Hrad svého pána dlouho nepřežil. Po Václavově smrti se sem na čas uchýlila i královna Žofie. Po jejím odchodu obsadil hrad král Zikmund svojí posádkou. S tím se ovšem tehdy husitská Praha smířit nemohla. Už 30. prosince 1420 přitáhli k Novému hradu Pražané a začali jej obléhat. Husitské dělostřelectvo záhy poničilo hradní opevnění a 25. ledna 1421 se posádka vzdala. Nedodržela však smluvené podmínky a tak 27. ledna podnikli Pražané další útok, hrad dobili a pobořili. Při útoku vzala bohužel zasně i Václavova knihovna. Dnes zde nalezneme části sklepního zdiva a zbytky palebných postavení Pražanů. Především zde ale nalezneme krásnou přírodu a klid. Vzpomeňme tedy na významného intelektuála své doby, krále Václava, a jeho oblíbené místo. A když budete mít štěstí, možná narazíte i na rytíře. Občas zde totiž pořádají své bitvy i pražští Vikingové. Tak šťastnou cestu.

Zdeněk Zeman

